

*Bálint-Pataki József*

**Tisztelt Világtalálkozó,  
tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Kollégák!**

Megkülönböztetett tisztelettel és barátsággal köszöntöm a Magyar Könyvtárosok VI. Világtalálkozójának résztvevőit, annak a szakmának képviselőit, akik a tudásnak és az anyanyelvápolásnak legmaradandóbb értékeit őrzik és népszerűsítik. Nem tudok nem személyes hangot megütni, sőt nem elfogult lenni most az Önök körében, hiszen a könyvek, a könyvtár életem legmeghatározóbb élménye volt és ma is az. Meghatározó volt sorsom alakulásában, a pályaválasztásban, az élet alakulásában. Egy falusi parókia, az otthonom családi könyvtára Orbán Balázssal, Kővári Lászlóval, a Szilágyi-féle tizkötetessel, a mai napig is féltve őrzött első kiadású Magyar Athénással; szülőfalum nagyhírű és méltatlanul nem eléggé megbecsült lakójának, Bánffy Miklósnak egyszerre korkép és kórkép trilógiájával, az Erdély-történettel éppúgy, mint a Szépmíves Céh Tamási Áron-, Tompa László-, Áprily Lajos-köteteivel vagy éppen a népi írók – Féja Géza, Szabó Zoltán, Veres Péter és Erdei Ferenc – műveivel. Nekik köszönhetem azt, hogy soha a könyvek társaságánál jobbat nem találtam, mert magam is azt vallom Lamartine-nel együtt, hogy a könyvtár mesterséges éden. Annyiban szerencsés is voltam, hogy tanárkodás és köztisztviselés között, ha csak egy szűk esztendeig is, '89-'90 táján, a Szegedi József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtárának könyvtárosa lehettem. Alig egy esztendő volt ez, de remélem, elég hivatkozási alap, hogy elfogadhassák: valóban egy kolléga is szól ma Önökhöz.

Minden könyvtárnak két lényeges alkotórésze van. Egy anyagi, a könyvek, és egy szellemi, a könyvtárnok. Ez utóbbi tudniillik valóságos lelke, életeréje minden bibliotékának. Ő tartja fenn, ő neveli tudomány-rendszeresen, hogy folyvást organikus test, ne mechanikus halmaz legyen, ahogy a pesti egyetem egykoron volt igazgatója, Toldy Ferenc vallotta. Azt hiszem, ez egy majd' három évtizedes könyvtárigazgatói krédó, hiszen ő 1846-tól 1875-ben



## MAGYAR KÖNYVTÁROSOK VI. VILÁGTALÁLKOZÓJA

---

bekövetkezett haláláig volt itt igazgató, nem véletlen tehát, hogy máig sem vesztett aktualitásából. A veretes szavak híven kifejezik azt, hogy mi a lehetséges szerepvállalás a ma könyvtárosa számára. Mert ma is, olykor anyagiakban szűkösebb körülmények közepette és nem kellő társadalmi megbecsüléstől övezve a feladat nem egyszerűen az értékek gyűjtése, a kulturális javak őrzése, hanem a közösség szolgálata. Mikepércsen például évi kétszázezer forintból tud gazdálkodni egy települési és iskolai könyvtár – nem fűzők hozzá kommentárt. Hiszem, hogy a könyvtár a tudáshoz való hozzáféréseken túl a tudástársadalom fontos színterévé is válhat.

A mostani találkozójukra új történelmi helyzetben, az Európai Unióhoz való csatlakozásunk után nem egészen két és fél hónappal kerül sor. Ez a találkozó vállalja az 1980-as indulás hagyományá nemesült értékeit, az első hivatalos kapcsolatfelvételt a nyugaton élő és a hazai könyvtári szakemberek között, a '92-es találkozó folytatását, ahol már a Kárpát-medence könyvtárosai is jelen lehettek, s a mostanit, a XXI. századi kihívásokra választ kereső VI. találkozót. Az integráció mint adottság, a szomszédos országok közül négynek eltérő integrációs esélyei, annak lehetséges közelebbi vagy távolabbi időpontjai – megannyi kérdést és lehetséges feleletet vetnek fel. Közben pedig szembe kell nézni azzal is, hogy mit jelent a bibliotékák és – Toldyval szólva – a könyvtárak számára a globalizáció, az, hogy a határok már nem jelentenek akadályt az információk terjedésében. Messzemenően osztom a szakemberek véleményét, miszerint a „gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan” igazsága érvényes a könyvtárosokra is. Hiszen a könyvtáros csak úgy tudja az intézményt hatékonyan működtetni, ha túllép hagyományos feladatkörén, adatbázisokat kezel, olyan humán interakció megkerülhetetlen szereplője, ahol az adatbázisok közötti kommunikáció is működik. És történik mindez annak az információs társadalomnak a könyvtáraiban, ahol mélyen igazak ma is nemcsak Toldy Ferenc szavai, hanem a könyv- és könyvtártisztelő Goethéé is: Az ember a könyvtárban egy nagy tőke jelenlétében érzi magát, amely kiszámíthatatlan kamatokat osztogat nesztelenül. E gondolatok jegyében kívánok sikeres tanácskozást, hogy gazdagodjunk a kamatokkal, a kamatok kamataival.